

Inbreng Algemene Beschouwingen

Beste voorzitter, best college en beste toeschouwers in de zaal en thuis,

Meevliegen met d'r JUUL (*uitspraak: d'r Zjuul*) over onze gemeente dat zouden we misschien allemaal wel willen, waarover bij de onthulling van het gelijknamige nieuwe Heerlense icoon gedroomd werd.

Van de Heerlerbaan tot Nieuw Lotbroek en van Vrieheide tot over Welten. De goede en slechte kant van het spoor van bovenaf zien. Maar ook het Maankwartier, Glaspaleis, het schachtgebouw van O.N. 1, moskee Nour, het Corneliushuis en uiteraard de Brunssummerheide, maar ook Zuyd Hogeschool en de Open Universiteit die hopelijk over niet alle lange termijn op een andere locatie in het centrum gevestigd zullen zijn.

“Goorloofd chauvinisme”, zo noemde maker Michel Vanderheijden het, toen we afgelopen zomer, tijdens Cultura Nova, kennis mocht maken met JUUL. Het symbool voor de teruggekeerde trots, het nieuwe elan. En voorzitter, met u hebben natuurlijk de peetoom van d'r JUUL in ons midden.

Voorzitter,

Er zijn zoveel positieve ontwikkelingen in onze gemeente waar de Heerlense wind waait. Waar het verhaal van het verleden steeds zichtbaarder wordt, waar kunst en cultuur een belangrijke rol spelen, waar we rigoureuus gaan vergroenen en we een rijk verenigingsleven kennen.

Toch kennen we allemaal ook de andere zijde van de medaille; de complexe sociaaleconomische problematiek waarmee onze gemeente al decennialang kampt, waar we ook stappen voorwaarts in zetten, maar waar we zonder hulp niet uitkomen.

Vandaag gaan wij het over beide gezichten van Heerlen hebben. Over de lastige afwegingen die we de afgelopen maanden hebben gemaakt en nog steeds maken. Hoe we de inwoners van onze gemeente, maar ook de ondernemers, verenigingen en alle andere organisaties, het beste helpen. In deze onzekere tijden moeten we deze afwegingen waarschijnlijk nog vaker maken.

Voorzitter,

Namens D66 Heerlen en de liberale alliantie besteed ik vandaag aandacht aan de volgende 5 onderwerpen:

(1) Energie, (2) Driehoek Willemstraat – Kempkensweg – Spoorsingel, (3) Rigoureuus vergroenen, (4) Onderwijs naar de binnenstad en (5) Financiën.

1. Hoge energiekosten

Energiearmoede

Voorzitter,

We zitten middenin de Nationale Klimaatweek. Een onderwerp wat nu actueler dan ooit is, want niet alleen moeten we snel stappen nemen om onze planeet niet onherstelbaar te beschadigen. Maar door de energiecrisis komen nu de gevolgen van jarenlang niet verduurzamen van een groot deel van de woningvoorraad nog schrijnender naar voren.

Hoge energierekeningen van meer dan 1.000 euro per maand en meerdere energie-armste buurten van het land. Van klimaatrechtvaardigheid is allerm minst sprake.

In de afgelopen maand zijn noodzakelijke en goede maatregelen genomen om de energiearmoede op korte termijn voor een deel tegen te gaan (*wel willen wij daarbij de kanttekening plaatsen dat de brief over de energiebesparende maatregelen te moeilijk geschreven is, een verbeterpuntje*).

Voor de lange termijn moeten nog grote stappen gezet worden. De woningcorporaties hebben daarin een belangrijke rol, maar ook voor particuliere verhuurders en huiseigenaren in het lager segment moet dit mogelijk zijn. Juist nu moet een versnelling in isolatieprogramma worden gemaakt. De slechtste energielabels E, F en G moeten zo snel als mogelijk geïsoleerd worden. Een vraag daarvoor: *Hoe verlopen de gesprekken met de woningcorporaties?*

Verenigingen en maatschappelijk georiënteerde stichtingen

Voorzitter,

Afgelopen maanden hebben we het meermaals onder de aandacht gebracht; de energiekosten zijn voor veel verenigingen en maatschappelijk georiënteerde stichtingen explosief gestegen. Bij sportverenigingen liggen die stijgingen tussen de 185 en 350%. Deze gestegen energielasten zorgen ervoor dat het voortbestaan van verenigingen en stichtingen in gevaar kan komen óf dat zij de contributie stevig moeten verhogen, terwijl de kosten voor het levensonderhoud voor hun leden sowieso al behoorlijk gestegen zijn. Wij dienen dan ook een motie in om uiterlijk eind 2022 met een voorstel van een noodfonds te komen én gemeentelijke (sport)accommodaties uiterlijk 2023 te verduurzamen met LED-verlichting.

2. Driehoek Willemstraat – Spoorsingel – Kempkensweg

Voorzitter,

U kent ons speerpunt over de ontwikkeling van de veelbesproken driehoek Willemstraat – Spoorsingel – Kempkensweg. Het gebied aan de Noordkant van het Maankwartier, de poort naar Heerlen-Noord, heeft een stevige impuls nodig. Door de schoonheid en kwaliteit van het centrum via het Maankwartier naar de driehoek door te trekken. Waarin de openbare ruimte van het gebied hervormd wordt. Met aandacht voor parkeer-, laad- en losproblematiek, vervoerstromen en met ruimte voor ondernemers om te ondernemen.

Komend jaar komt het college met een renovatie-/herstructureringsplan voor de driehoek in samenspraak met alle stakeholders lezen wij in de begroting.

Onze vragen aan het college zijn: wanneer wij dit plan precies kunnen verwachten? Is Q2 van 2023 haalbaar?

Wanneer verwacht u dat de investeringsmiddelen en -krediet vrijgemaakt kunnen worden. En wanneer kan met de uitvoering gestart worden?

3. Rigoreus vergroenen van onze gemeente

Voorzitter,

Onder het credo “hoe groener, hoe beter”, kan de ambitie om rigoreus te vergroenen wat ons betreft niet ver genoeg gaan. Allereerst met groene schoolpleinen die zorgen voor gezondere kinderen, die meer bewegen en ook geconcentreerder kunnen zijn als dat

gevraagd. Kinderen maken meer vrienden op groene schoolpleinen, voelen zich zelfverzekerder en er is minder pestgedrag. Het lijkt te mooi om waar te zijn, maar dit blijkt uit onderzoeken. D66 is dan ook erg blij dat er middelen zijn gereserveerd om de schoolpleinen samen met scholen rigoureuus te vergroenen.

Een vraag: zijn er na de update van het college d.d. 28 september jongstleden nog scholen bijgekomen die plannen aan het maken zijn om hun schoolplein te vergroenen?

Voorzitter,

Anderhalve week geleden vond in Heerlerheide het 'Plantweekend' plaats waarbij, op initiatief van de ondernemersvereniging, vrijwilligers een oppervlakte van 214 vierkante meter hebben vergroend. Niet alleen levert een groener winkelcentrum in Heerlerheide voordelen op het gebied van biodiversiteit, luchtkwaliteit, klimaatadaptatie, mentale gezondheid en het voorkomen van hittestress op; ook toverde de gezellige onderlinge samenwerking en de betrokkenheid van toevallige voorbijgangers een lach op ieders gezicht. *Dit gunnen we iedere wijk en daarom dienen we een motie in om initiatieven voor rigoureuze vergroening in buurtwinkelcentra en wijken te stimuleren, uiteraard naast de projecten van de gemeente.*

Ook een vraag over het maaibeleid: wat doen wij op dit moment in ons maaibeleid aan behoud van biodiversiteit? Bent u bekend met sinusmaaien en hoe kijkt u hier tegenaan?

4. Onderwijs naar het centrum

Voorzitter,

Het college verdient een compliment voor de voortvarende wijze waarop de ambitie, om het onderwijs naar het centrum te halen, opgepakt wordt. De Open Universiteit vestigt zich zeer waarschijnlijk naar het Maankwartier en voor Zuyd Hogeschool is Promenade I de aangewezen plek. Details moeten nog uitgewerkt worden, maar de eerste grote stappen zijn al gezet. Daar komt bij dat het Grotius-, Herle college en Vrije School Parkstad ook naar het centrum willen komen. Wat ons betreft allemaal zeer goede ontwikkelingen.

Nu de verhuizing van duizenden studenten, leerlingen, docenten en medewerkers naar de binnenstad concreter aan het worden is en de gesprekken met bewoners en ondernemers op de Promenade gestart zijn, lijkt dit het uitgelezen moment om ook met een integrale visie op het onderwijs in de binnenstad te komen. En deze samen met onderwijsinstellingen, studenten, ondernemers, bewoners en andere belanghebbenden op te stellen. Waarmee veel verbindingen tussen een aantrekkelijke openbare ruimte, onderwijs, culturele instellingen, bibliotheken, (fiets-)infrastructuur en ondernemers gelegd kunnen worden. En een sterk onderwijsecosysteem in de gemeente gecreëerd kan worden. *Daartoe dienen we een motie in.*

Een aanvullende vraag gerelateerd aan onderwijs: mogen alleen kinderen met een taalachterstand deelnemen aan de verlengde schooldag? De tekst op pagina 73 lijkt dat te suggereren. Graag de reactie van het college daarop.

5. Financiën en aanvullende vragen

Sociaal domein

Voorzitter,

D66 heeft geen opmerkingen over de inhoudelijke kant van het beleid in het sociaal domein. We zien dat er veel aan het gedachtegoed van positieve gezondheid is gelinkt. Dat vinden wij goede inhoudelijke motiveringen van het gevoerde beleid dat, naast hulp, gericht is op het begeleiden van mensen naar eigen regie en zelfredzaamheid.

Daarnaast zien wij dat er aandacht is voor de goede organisatie van de zorg en ketenzorg, waarmee zorg, veelal in samenwerking in de regio, hopelijk goedkoper ingekocht kan worden.

Wel hebben wij wel een paar vragen over de risico's:

- *T.a.v. de open eind-regelingen: Hoe worden overschrijdingen op deze regelingen opgevangen? Waar zit de ruimte of rek?*

Financiële vragen

Voorzitter,

Een aantal vragen over de financiën:

- *Kunnen we wel alles doen wat we willen? Daar maken we ons zorgen over. Hoe ziet het college het scenario dat we moeten gaan prioriteren?*
- *Hoe ziet het college de risico's om financieel scherp aan de wind te varen?*
- *Kunt u toezeggen dat de weerstandscapaciteit op 2% blijft? Zoals de norm is, in lijn met het VVD/D66 amendement vorig jaar.*
- *Bovengrondse Vakschool: Hoe zit het precies met de financiële dekking van de Bovengrondse Vakschool?*

Aanvullende vragen

- *Ten aanzien van de Gemeenschappelijke regelingen: kunnen we sturen op doelmatigheid en efficiënt werken om de kosten te verlagen? Zo ja, waar ziet het college deze ruimte?*
- *De gemeentelijke basisregistratie is belangrijk om regelingen en voorzieningen goed kunnen inzetten. Wij missen de ambitie om gemeentelijke basisregistratie te controleren en te verbeteren. Hoe kijkt het college hier tegenaan?*
- *In 2023 moeten een aantal impactvolle IT-systemen vervangen worden, naar ons oordeel zijn de daarvoor begrote kosten (pagina 206) aan de karige kant. Hoe ziet het college dit?*